

Vergaderjaar 1991–1992 Nr. 130c

22 228

Wijziging van de Ziektewet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, het Burgerlijk Wetboek en enkele andere wetten, alsmede een regeling voor het overheidspersoneel in verband met maatregelen ter vermindering van het ziekteverzuim, beperking van langdurige arbeidsongeschiktheid en bevordering van de arbeidsmarktkansen van arbeidsongeschikten, herschikking van bevoegdheden in de Ziektewet, alsmede enkele technische aanpassingen (terugdringing arbeidsongeschiktheidsvolume)

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID¹

Vastgesteld 11 februari 1992

De leden van de **PvdA**-fractie hadden met grote belangstelling kennis genomen van de Memorie van Antwoord.

Op enkele onderdelen ervan vroegen zij nog om een verduidelijking of leidde het antwoord hen tot een nadere vraag.

Ad 2.2 Scholing

De leden van de PvdA-fractie waren verheugd te lezen dat de voorwaarden voor scholing kennelijk iets minder rigide zijn dan zij eerder veronderstelden op grond van kranteartikelen en mondelinge informatie van een (toevallig) contact in de GMD.

Zij vroegen zich af of er een centrale richtlijn of lijst met criteria voor scholingstoepassingen voor (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten bestaat. Indien ja, dan zouden zij graag daarvan een afschrift ontvangen. Voorts vroegen zij of de vermelde scholingen van langer dan 1 jaar (1990: 17%) in- of exclusief de specifieke scholingen op de instituten Hoensbroek en Werkenrode zijn.

Ad 2.4 Zesde weeksmelding en reïntegratieplan na 13 weken

De leden van de PvdA-fractie vonden de reactie op hun opmerking over het zgn. Heerlense model wel erg afstandelijk. Op zichzelf onderschreven zij wel de stelling van de staatssecretaris «dat in het najaars-overleg een goed traject voor gevalsbehandeling is afgesproken».

¹ Samenstelling:

Bot-van Gijzen (CDA), Van der Meulen (CDA), (voorzitter), Rongen (CDA), Jaarsma-Buijserd (PvdA), Van de Zandschulp (PvdA), Gelderblom-Lankhout (D66), Soetenhorst-de Savornin, Lohman (D66), Heijmans (VVD), Van Leeuwen-Schut (VVD), mw.Bolding (Groen Links), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF) en Veling (GPV).

Niettemin betekent de aanvaarding van het Tweede Kameramen-
dement Linschoten/Schimmel – hoezeer wellicht ook een vorm van
papieren radicalisme – een nieuw politiek feit.

Juist tegen de achtergrond van deze situatie hadden zij in het
voorlopig verslag de volgende twee suggesties gedaan:

- in de relatie GAK-GMD invoering van het zgn. Heerlense model, dat
naar hun indruk (misschien niet formeel, maar wel materieel) ruim
tegemoet komt aan de Tweede Kameruitspraak en goed uitvoerbaar lijkt;
- in de relatie zelfadministreerders-GMD vooralsnog (in afwachting
van wijziging OSV) een andere variant, b.v. het «goede traject» van het
Najaarsoverleg, d.w.z. acceptatie van een tijdelijk 2-snelhedenregime. Zij
hadden deze suggesties vragenderwijs geopperd in de hoop dat op deze
manier in de controverse tussen de staatssecretaris en de Tweede Kamer
een brug te slaan die misschien voor beide «partijen» (b.v. via een
novelle) begaanbaar is.

Een reactie hierop zouden zij op prijs stellen.

Ad 3.2 Volume-ontwikkelingen

De leden van de PvdA-fractie konden het betoog onder punt 3.2
slechts ten dele begrijpen.

* Tabel 1A (blz. 13) vermeldt als bestand AAW/WAO per ultimo 91:
909 000 (lopende uitkeringen) en in herleide uitkeringsjaren: 802 000.

SVR-persbericht 92/4 d.d. 17 januari 1992 (een week eerder
gedateerd dan de Memorie van Antwoord) geeft daarentegen als cijfers
resp. 905 000 en 797 000. Vanwaar dit verschil in bestand (4000) en
herleide uitkeringsjaren (5000), zo vroegen deze leden zich af. Indien
genoemd SVR-persbericht de juiste gegevens bevat, is dan hun
conclusie juist dat de «meevaller» in het volume in 1991 niet ca 5000 is
ten opzichte van de ramingen (zoals de Memorie van Antwoord stelt),
maar ca. 10 000? Indien de «meevaller» in 1991 inderdaad het dubbele
is van hetgeen de Memorie van Antwoord nog veronderstelt, geldt dan
nog steeds in dezelfde mate de stelling dat er sprake is van een
«eenmalige volumedaling» (blz. 17), zo vroegen zij zich af.

De leden constateerden voorts dat het kabinet de gegevens van de
SVR als «uitgangspunt» neemt, maar juist bij «herleide uitkeringsjaren»
steeds tot hogere getallen komt dan de SVR.

Zij vermeldten ter adstructie voor de laatste vier jaren achtereen-
volgens de kabinetscijfers (bron: Memorie van Antwoord/Eerste Kamer)
en de SVR-cijfers (bron: SVR- kerncijfers sociale verzekering jan. 91):
1988: 740 (727);

1989: 758 (751); 1990: 790 (781); 1991: 802 (797), X 1000.

* Tabel 1c bevatte voor hen eveneens een raadsel. Indien het bestand
(aantal lopende uitkeringen) ultimo 1991 905.000 (SVR) of 909 000
(kabinet) is, hoe kan dan het bestand ultimo 1991, «gecorrigeerd voor
incidentele effecten» 912 000 zijn, als de genoemde incidentele effecten
reeds per 1-7-91 (halverwege het jaar) uitgewerkt zijn, zo vroegen zij
zich af. De leden van de PvdA-fractie constateerden overigens dat dit
«incidentele effect» juist in 1990 zeer fors is (15 000 uitkeringsjaren!).
Zij constateerden voorts dat in de brief aan de SER van 19 juni 1991,
waarin gerept werd over een «tegenvallende ontwikkeling» op basis van
de realisatiecijfers over 1990 en het eerste kwartaal van 1991 en in de
Memorie van Toelichting, begroting Sociale Zaken en Werkgelegenheid
1992, in het geheel niet verwezen wordt naar dit incidentele effect van
15 000 uitkeringsjaren in 1990, hoewel juist de realisatiecijfers over

1990 (in eerste kwartaal 1991) en de «verslechtering van de prognoses» voor het kabinet aanleiding tot (en legitimatie van) de omstreden voorstellen van zomer 1991 tot ingrijpen in de WAO-uitkeringen vormden.

Het (sterk) relativeren van de «meevaller» in 1991 – dankzij het wegvallen van incidentele factoren – leek hen (slechts dan) gerechtvaardigd, indien de «tegenvallende ontwikkeling» van 1990 – dankzij optredende incidentele factoren – op dezelfde wijze gerelateerd was.

* Mede gezien de voorgaande opmerkingen verzochten de leden van de PvdA-fractie om een nadere, cijfermatig onderbouwde, toelichting van de volgende passage in de Memorie van Antwoord (blz. 17): «In herleide uitkeringsjaren gemeten is de groei van het volume weer toegenomen in 1991. In de jaren 1989 en 1990 werd de groei in uitkeringsjaren getemperd door een daling van de gemiddelde mate van arbeidsongeschiktheid van het bestand. In 1991 lijkt deze daling veel beperkter dan in voorgaande jaren».

Zij verzochten om in de nadere toelichting bij deze passage de incidentele factoren voor de jaren '89, '90 en '91 of steeds wel of steeds niet mee te nemen, zodat de data vergelijkbaar zijn en de groei in het a.o.-uitkeringsvolume voor deze jaren steeds af te zetten tegen de groei in arbeidsjaren (de vergelijkingsmaatstaf van de WKA).

* De leden van de PvdA-fractie meenden voorts te kunnen concluderen dat hun veronderstelling dat de groei in a.o.-uitkeringsjaren een statistische vertekening ten ongunste bevat, juist is. Immers de groei in arbeidsjaren verdisconteert de parttimefactor wel, de groeicijfers van het a.o.-uitkeringsvolume negeren de parttimefactor. Waar juist in de jaren tachtig parttime arbeid sterk in opmars was, ligt het voor de hand om te veronderstellen dat deze statistische vertekening in de groei van het a.o.-uitkeringsvolume eveneens vrij fors is toegenomen.

De leden van de fractie van de PvdA konden op het eerste gezicht geen redenen bedenken waarom de groei van de parttimefactor in de arbeidssfeer significant zou afwijken van de groei van de parttimefactor in het a.o.-uitkeringsvolume.

Indien aangenomen wordt dat de groei van de parttimefactor in de arbeidssfeer proportioneel weerspiegeld wordt in de groei van het a.o.-uitkeringsvolume valt tentatief de groei van het a.o.-uitkeringsvolume in de jaren tachtig voor de parttimefactor te corrigeren, zo veronderstelden zij.

Zij verzochten het kabinet om op dit punt enige vingeroefeningen te presenteren vanuit de veronderstelling dat de groei van de parttimefactor in de arbeidssfeer evenredig vertaald wordt in de groei van de parttimefactor in de a.o.-uitkeringssfeer.

Ad 4 Het Bonus-Malussysteem (BMS)

De leden van de PvdA-fractie achtten hun aanvankelijk pleidooi (in het voorlopig verslag) om de malus achterwege te laten bij toepassing van artikel 33 AAW/44 WAO afdoende weerlegd.

Dit gold echter niet voor hun pleidooi om de malus achterwege te laten als een werkgever een gedeeltelijk arbeidsongeschikte in dienst neemt die later geheel uitvalt.

Het gestelde op blz. 20 bovenaan («Bij hernieuwde uitval is dan geen sprake van hernieuwde arbeidsongeschiktheid...») leek weinig relevant, waar de voorgestelde wettekst (artikel 59i onder 1a) spreekt over «toekenning of verhoging in verband met toeneming van de arbeidsongeschiktheid».

Deze leden illustreerden hun probleem hiermee aan de hand van het volgende voorbeeld: een werkgever neemt een gedeeltelijk arbeidsongeschikte met voortschrijdend ziektebeeld in dienst. Medisch gezien is hernieuwde uitval (volledige arbeidsongeschiktheid) binnen enkele jaren (vrijwel) zeker. Deze werkgever dient naar hun mening gevrijwaard te worden van het malusrisico. Hoewel iedere verfijning bezwaren oproept, meenden zij toch dat zowel rechtvaardigheidsoverwegingen als een kans op (re)integratie van personen met voortschrijdend ziektebeeld doorslaggevende argumenten zijn om in zo'n geval af te zien van de malus.

Ad 5 Premiedifferentiatie

De leden van de PvdA-fractie hadden op zich geen bezwaar tegen premiedifferentiatie ZW. Evenmin hadden zij op zich bezwaar tegen een eigen risico voor de werkgever gedurende 6 op 3 weken ziekteverzuim. Hun aarzeling betrof echter de vraag of bij introductie van een eigen risico van 6 of 3 weken (dat al ruim de helft van het ziekteverzuim dekt) een premiedifferentiatie ZW voor de periode daarna nog wel «rendabel» is in een kosten/batenafweging, mede gegeven het feit dat alle kleinere werkgevers «gepooled» kunnen worden. De leden van de PvdA-fractie achtten de argumenten voor pooling van kleine werkgever valide, maar vonden het gestelde in de Memorie van Antwoord nogal verwarrend (op blz. 23 wordt eerst gesproken over «een uitzondering» en twee regels daarna over «geen uitzondering»).

Als zij de Memorie van Antwoord goed hebben begrepen, betekent eventuele pooling van kleine werkgevers dat alle kleine werkgevers, aangesloten bij een bedrijfsvereniging, ondergebracht worden in één pool (en niet in meerdere kleine pools).

Voor de Detam geldt dat 74% van de aangesloten werkgevers 0 t/m 5 werknemers in dienst heeft (bron: Tweede rapportage uitvoeringsmaatregelen najaarsoverleg van de SVR). (Eventuele) pooling van kleine werkgevers door de Detam betekent dus: berekening van de gemiddelde ZW-premie van de Detam, na eliminatie van de 26% «grotere» werkgevers.

Is dit de juiste vertaling van het gestelde over premiedifferentiatie en pooling van kleinere werkgevers? Tenslotte vroegen zij zich af of het nu voorgestelde systeem van premiedifferentiatie ZW consequenties heeft voor de thans hier en daar bestaande systemen van premiedifferentiatie naar risicogroep.

Vertrouwende dat de bewindslieden tijdig zullen antwoorden, acht de commissie de openbare beraadslaging over het onderhavige wetsvoorstel met het verschijnen van dit verslag voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Van der Meulen

De griffier van de commissie,
Dijkstra-Liesveld